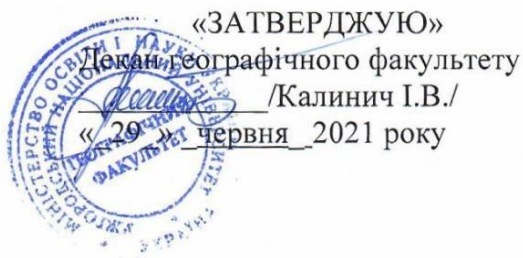

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Географічний факультет
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ ГЕОГРАФІЧНОЇ НАУКИ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
За предметною спеціальністю	014.07 Середня освіта (Географія)
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Ужгород 2021

Рівень вищої освіти
Галузь знань
Спеціальність
За предметною спеціальністю
Статус дисципліни
Мова навчання

перший (бакалаврський)
01 Освіта/Педагогіка
014 Середня освіта
014.07 Середня освіта (Географія)
вибіркова
українська

Розробники: Фащевський М.І., проф. кафедри фізичної географії та раціонального природокористування; Бобок І.С., ст. викл. кафедри фізичної географії та раціонального природокористування; Корчинська Ж.М. ст. викл. кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
Фізичної географії та раціонального природокористування

протокол № 11 від «25» червня 2021 р.

Завідувач кафедри

Поп С.С.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

протокол № 8 від «29» червня 2021 р.

Голова науково-методичної комісії

Потіш Л.А.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	3-й	3-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4	5-й	5-й
	Лекції:	
	36	10
	Практичні (семінарські):	
	24	8
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	<i>не передбачені</i>	
Форма підсумкового контролю: комп'ютерне тестування; усне опитування	Самостійна робота:	
	60	102

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Історія, теорія і методологія географічної науки» належить до фундаментальних (природничо-наукових) навчальних курсів у підготовці студентів-географів.

Метою навчального курсу є всебічне ознайомлення студентів з процесом формування та розвитку географічної науки в світі та Україні, її науковим потенціалом на різних етапах розвитку, а також з роллю окремих персоналій у географії. А також з теоретико-методологічними основами географії, формування в студентів-географів системи знань, яка включає основні поняття, категорії, гіпотези, теорії та концепції географії, підготовка студентів до розуміння сучасних проблем географічної науки та напрямків її подальшого прогресу.

Завданням навчального курсу є:

- вивчення історії розвитку географії та становлення її як самостійної наукової дисципліни, вивчення історії наукових географічних ідей, принципів, понять, уявлень;
- вивчення історії географічних відкриттів;
- дослідження внеску окремих вчених та мандрівників у розвиток географічної науки;
- вивчення історії створення і функціонування географічних інституцій.
- формування у студентів сучасних знань про теоретичні основи, рівні знання і методологію географічної науки;
- формування у студентів знань про об'єкт і предмет географії;
- підготовка студентів до застосовування методологічного та методичного потенціалу географії у самостійних дослідженнях при вирішенні конкретних проблем.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.

ФК 2. Володіння основами цілепокладання, планування та проектування процесу навчання учнів.

ФК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів.

ФК 4. Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання).

ФК 6. Здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури.

Предметні компетентності:

ПК 1. Здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем і людиною, розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства.

ПК 2. Здатність доцільно і критично використовувати географічні поняття, концепції, парадигми, теорії, ідеї, принципи для пояснення письмовими, усними та візуальними засобами явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, державному, локальному).

ПК 3. Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі (світу), материків і океанів, України.

ПК 7. Здатність реалізовувати краєзнавчий підхід на уроках географії, у позакласній і позашкільній роботі з учнівською молоддю.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Медична географія» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 1.4 Історія та культура України

ОК 2.16. Вступ до фаху за спеціальністю "Середня освіта (Географія)"

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знає основні історичні етапи розвитку предметної області.	ПРН 1.
Уміє оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.	ПРН 5.
Уміє застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.	ПРН 7.
Добирає і застосовує сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів і здійснює самоаналіз ефективності уроків.	ПРН 8.
Знає та розуміє основні концепції, парадигми, теорії та загальну структуру географії, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії розвитку географічної науки.	ПРН 13.
Пояснює просторову диференціацію географічної оболонки і географічного середовища на глобальному, регіональному та локальному територіальних рівнях.	ПРН 14.
Описує основні механізми функціонування природних і суспільних територіальних комплексів, окремих їхніх компонентів, класифікує зв'язки й залежності між компонентами, знає причини, перебіг і наслідки процесів, що відбуваються в них.	ПРН 15.
Застосовує базовий поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії, її теоретичні й емпіричні досягнення на рівні, що дозволяє інтерпретувати природно-географічні та суспільно-географічні явища і процеси, пов'язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання сучасної географії.	ПРН 18.
Знає, розуміє і демонструє здатність реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання географії для виконання освітньої програми в базовій середній школі.	ПРН 22.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Історія, теорія і методологія географічної науки»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Студент володіє теоретичними та методологічними засадами географії; історико-географічні особливості розвитку географії в Україні і світі	ПРН 1.
Пояснює взаємозв'язки поширення історії та теорії географії, виявляти просторові закономірності географічних досліджень; здійснювати географічне дослідження природних явищ; працювати з науковими, статистичними матеріалами з відповідної тематики.	ПРН 5.
Застосовує міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності	ПРН 7.
Добирає і застосовує сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів і здійснює самоаналіз ефективності уроків.	ПРН 8.
Знає та розуміє основні концепції, парадигми, теорії та загальну структуру географії, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії розвитку географічної науки.	ПРН 13.
Пояснює просторову диференціацію географічної оболонки і географічного середовища на глобальному, регіональному та локальному територіальних рівнях.	ПРН 14.
Описує основні механізми функціонування природних і суспільних територіальних комплексів, окремих їхніх компонентів, класифікує зв'язки й залежності між компонентами, знає причини, перебіг і наслідки процесів, що відбуваються в них.	ПРН 15.
Застосовує базовий поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії, її теоретичні й емпіричні досягнення на рівні, що дозволяє інтерпретувати природно-географічні та суспільно-географічні явища і процеси, пов'язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання сучасної географії.	ПРН 18.
Знає, розуміє і демонструє здатність реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання географії для виконання освітньої програми в базовій середній школі.	ПРН 22.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути: заліки; стандартизовані тести; презентації; командні проекти; виступи на наукових заходах.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усне опитування, письмове чи комп'ютерне тематичне тестування, виступи на семінарських заняттях.

Форма модульного контролю: комп'ютерне тестування, письмова робота

Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		30	100
10	10	10	10	10	10	10			

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	30	100
9	9	9	9	9	9	8	8		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	9	35	9	35
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні / Письмове тестування при тематичному оцінюванні	2	20	2	20
Презентація	1	10	1	10
Виступ з доповіддю	1	5	1	5
Модульна контрольна робота	1	30	1	30
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота складається з тестових завдань та оцінюється максимально в 30 балів. Береться до уваги відповідь вірно / невірно.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий контроль для студентів, які набрали більше 60 балів – це остаточна оцінка, яка складається з усіх балів, отриманих під час поточного й модульного видів контролю. Для студентів, які набрали менше 60 балів за цими видами контролю передбачається додаткове, – усне – опитування за переліком завдань.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		Для заліку
90 – 100	A	зараховано
83-89	B	
75-82	C	
68-74	D	
60-67	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історія географії. Теоретичні та методологічні засади географії

Тема 1. Предметна сфера та зміст географії. Система географічних наук. Роль географії у сучасному світі. Пріоритетні напрями розвитку географії.

Визначення терміну «наука». Відмінність між знанням та наукою. Теорія і методологія науки. Визначення географії як науки. Об'єкт, предмет, мета та завдання географії. Географічний об'єкт, об'єкт географічного дослідження, об'єкт географічного спостереження. Географічна оболонка та географічне середовище як об'єкт географії. Предмет фізичної та соціально-економічної географії. Єдність та диференціація в географії. Загальна географія та метагеографія. Місце географії серед інших наук. Міждисциплінарні зв'язки. Система географічних наук. Класифікація географічних наук. Розуміння географічної науки українськими та зарубіжними вченими. Характерні риси сучасної географії. Роль та завдання географії у сучасному світі. Функції географії у сучасному світі. Тенденції розвитку географії. Екологізація та гуманізація географії. Математизація, інформатизація та прикладний характер географічних досліджень. Сучасні наукові географічні школи. Сучасна європейська та американська географія. Міжнародна географічна співпраця. Пріоритетні напрями розвитку географії.

Тема 2. Зміст, структура і завдання курсу. Періодизація історії географії

Предметна сфера історії географії, її зв'язок з іншими науками. Головні завдання курсу. Методологічні засади періодизації історії науки. Підходи до періодизації історії географії. Джерельна база історії географії.

Тема 3 . Географія Давнього Світу

Початок нагромадження географічних знань і уявлень на ранніх етапах суспільного розвитку. Осередки давніх цивілізацій та їх роль в накопиченні географічних знань. Розвиток географії у Давній Греції та Давньому Римі. Загальний рівень географічних уявлень у античний час. Географія Давнього Сходу.

Тема 4. Географія Середньовіччя. Великі географічні відкриття та їхні наслідки

Географічні уявлення в епоху раннього Середньовіччя. Географія у феодальній Європі. Географічні уявлення народів середньовічного Сходу. Пізнє Середньовіччя в Європі. Географічні знання напередодні Великих географічних відкриттів, їх передумови. Морські походи португальців, заокеанська експансія Іспанії, російські землепрохідці, колонізація Сибіру. Наслідки Великих географічних відкриттів. Розвиток географічних знань і уявлень у XVI- XVII ст.

Тема 5. Розвиток географічної науки у Новий час та у другій половині XIX - на початку XX ст.

Географічна наука початку Нового часу, зародження наукової концепції географії. Німецька географічна школа, камеральна статистика у Західній Європі. Філософське обґрунтування хорологічної концепції. Засадничі ідеї О. Гумбольдта та К. Ріттера. Диференціація наукового географічного пізнання. Німецька антропогеографічна школа Ф.Ратцеля. Хорологічна концепція А. Геттнера. Французька школа П. Відаля де ля Бланша та Е. Реклю. Штандортні теорії в економічній географії. Наукові географічні школи в Росії наприкінці XIX-на початку XX ст.

Тема 6. Становлення сучасної географічної науки у XX - на початку XXI ст.

Географія у Німеччині після Першої Світової війни. Географія у США та Західній Європі. Радянська географічна наука. Кількісна революція в географії. Концепція «теоретичної географії». Зміна парадигм географії. Радикальна, бігевіористська, гуманістична географія, географія культури. Екологічний підхід

у географічній науці. Сучасні технології у географії. Характерні риси сучасної географічної науки.

Тема 7. Географічні дослідження території України. Історія української географічної науки. Теоретичні ідеї українських географів.

Територія України у творах давньогрецьких та давньоримських учених. Географічні відомості про Київську державу. Літописи як одні з перших українських наукових пам'яток. Географічні уявлення про Україну з XVI ст. Зародження української географічної науки. С. Рудницький – фундатор української наукової географії. Українська фізико-географічна школа. Українська суспільно-географічна школа. Виникнення і діяльність наукових географічних інституцій в Україні. Історія Українського географічного товариства.

Змістовий модуль 2. Теоретичні та методологічні засади географії. Гіпотези, теорії та концепції географії

Тема 8. Теоретичний рівень наукового географічного знання

Наукове знання та його компоненти. Опис, пояснення та передбачення. Структурна схема розвитку наукового знання. Рівні наукового знання. Теоретичний та емпіричний рівні географічного знання. Науковий факт та наукова проблема як початок географічного знання. Наукові проблеми у географічній науці. Структурні елементи наукового географічного знання. Гіпотези, наукові концепції, теорії, парадигми та вчення у географічній науці. Ієрархічна система наукових знань у географії.

Тема 9. Закони і закономірності як теоретичне ядро географічної науки

Поняття наукового закону та закономірності. Класифікація наукових законів. Географічні закони і закономірності. Дискусія у науковому середовищі щодо їх виділення. Основний закон географії – закон зональності. Закони і закономірності фізичної географії. Періодичний закон зональності Григор'єва-Будико, закон направлено-ритмічної зміни географічної оболонки, закон метакронності розвитку географічної оболонки, закон спадання палеогеографічної інформації, закон стійкості функціонування геосистем, закон ергодичності. Закони і закономірності суспільної географії. Класифікація суспільно-географічних законів. Закон пропорційного розвитку компонентів економіко-географічного комплексу, закон раціональних територіальних зв'язків, закон територіальної концентрації продуктивних сил, закон територіальної диференціації продуктивних сил, закон територіальної комплексності продуктивних сил.

Тема 10. Географічний простір і час. Мова географії

Характеристики реального світу (міра, час, простір і зв'язок) та відповідні їм загальнонаукові підходи. Географічний простір та час як основні форми існування геосистем. Специфічні риси, властивості та характеристики географічного простору. Категорія простору та пов'язані з нею поняття у географії. Типи територій у географії. Геологічний та географічний час. Часові зміни у геосистемах. Динаміка та еволюція. Мова географії, її характеристики та компоненти. Поняття, терміни та категорії географічної науки. Описові та пояснювальні терміни. Ранги географічних понять. Поняттєво-термінологічний апарат географії. Карта як друга мова географії.

Тема 11. Становлення методології географічної науки

Методологія науки, її завдання та категоріальний базис. Поняття наукового методу. Методологія географії. Філософський рівень методології географічних досліджень. Загальнонауковий рівень методології географічних досліджень. Методологія як техніка і технологія конкретно-наукового географічного дослідження. Наукові підходи та принципи у географічних дослідженнях. Загальнологічні, загальнонаукові та конкретнонаукові методи географічних досліджень. Систематизація і класифікація у географії. Моделювання в географії. Географічне прогнозування. Формування і зміна парадигм у географічній науці. Описово-країнознавча, антропоцентрична, хорологічна, геокомплексна, геосистемна, ландшафтна, геоінформаційна, геопланувальна парадигми.

Тема 12. Методологічні підходи сучасної географічної науки

Провідні наукові підходи у сучасній географії. Історично-генетичний підхід у географії. Оформлення природно-історичного методу В. Докучаєвим. Палеогеографічний та історико-географічний підходи. Порівняльно-історичний метод. Системний підхід у географії. Співвідношення термінів «система» та «комплекс». Вчення про геосистеми. Основні положення геосистемної парадигми. Структурно-функціональний підхід. Внутрішня та зовнішня структура геосистем. Сутність конструктивно-географічного підходу. Шляхи оптимізації природного середовища. Синергетичний підхід та перспективи його застосування у географії. Міждисциплінарний підхід.

Тема 13. Природно-географічні й еколого-географічні концепції

Концепція географічного детермінізму. Історичний розвиток та напрямки географічного детермінізму. Ш.Л. Монтеск'є та праця «Про дух законів». Ідеї географічного інвайроменталізму, посибілізму, пробабілізму, індетермінізму. Сучасний стан детерміністських поглядів у географії. Розвиток уявлень про вплив людини на природу та формування основ раціонального природокористування. Концепції меж розвитку та стійкого розвитку. Сучасний стан реалізації концепції стійкого розвитку. Концепція природно-ресурсних циклів. Ландшафтна парадигма в фізичній географії. Палеогеографічна концепція.

Тема 14. Моделі розміщення географічних об'єктів і поширення географічних явищ

Загальні риси розмісницьких моделей та теорій. Модель штандорту сільського господарства Й. Тюнена та її модифікації. Модель штандорту промисловості А. Вебера та її значення для економічної географії. Теорія центральних місць. Поселенська мережа та функціонування сфери обслуговування згідно з теорією центральних місць. Теорія систем розселення. Міські системи розселення. Концепція опорного каркаса розселення. Теорія дифузії інновацій.

Тема 15. Теорії економіко-географічного розвитку. Політико-географічні концепції

Територіальна організація виробництва. Одиначне та групове розміщення підприємств. Комплексна та кластерна організація виробництва. Форми територіальної організації виробництва. Теорія територіально-виробничих комплексів. Зв'язки у межах територіально-виробничих комплексів. Компонентна структура територіально-виробничих комплексів. Концепція міжгалузевих територіальних комплексів. Наукова типізація міжгалузевих територіальних комплексів. Теорії економіко-географічної регіоналізації. Економіко-географічне, соціально-економічне та суспільно-географічне районування. Чинники районоформування. Принципи районування. Концепції територіальної структури економічного району і рівнів економічного районування. Теорія полюсів зростання. Концепція енерговиробничих циклів. Цикли розвитку світового господарства (за М. Кондратьєвим).

Становлення політико-географічної думки. Політична географія та геополітика. Політико-географічні ідеї як результат та передумова історичних процесів. Ідеї німецької геополітичної школи. «Організмenna теорія» держави Ф. Ратцеля та Р. Челлена. Меридіональний панрегіоналізм К. Гаусгофера. Ідеї англо-саксонської геополітичної школи. Геополітичні погляди А. Мегена та Г. Маккіндера. Концепція «Євразійського узбіччя» Н. Спайкмена. Концепція «великої шахівниці» З. Бжезінського. Цивілізаційна концепція С. Гантінгтона. Ідеї російської геополітичної школи. Сучасні політико-географічні концепції. Геополітика як інструмент національної політики.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин: 120					
	Форма навчання: <i>денна</i>					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
5-й семестр						
Змістовий модуль 1. Історія географії. Теоретичні та методологічні засади географії						
Тема 1. Предметна сфера та зміст географії.	6	2	1			3
Тема 2. Зміст, структура і завдання курсу. Періодизація історії географії	7	2	1			4
Тема 3. Географія Давнього Світу	7	2	1			4
Тема 4. Географія Середньовіччя. Великі географічні відкриття та їхні наслідки	8	3	1			4
Тема 5. Розвиток географічної науки у Новий час та у другій половині XIX - на початку XX ст.	10	3	2			5
Тема 6. Становлення сучасної географічної науки у XX - на початку XXI ст.	10	3	2			5
Тема 7. Географічні дослідження території України. Історія української географічної науки. Теоретичні ідеї українських географів.	10	3	2			5
Модульна контрольна робота	2	-	2			-
Разом за модуль	60	18	12	-	-	30
Змістовий модуль 2. Теоретичні та методологічні засади географії. Гіпотези, теорії та концепції географії						
Тема 8. Теоретичний рівень наукового географічного знання	8	2	1			5
Тема 9. Закони і закономірності як теоретичне ядро географічної науки	8	2	1			5
Тема 10. Географічний простір і час. Мова географії	7	2	1			4
Тема 11. Становлення методології географічної науки	7	2	1			4
Тема 12. Методологічні підходи сучасної географічної науки	7	2	2			3
Тема 13. Природно-географічні й еколого-географічні концепції	7	2	2			3
Тема 14. Моделі розміщення географічних об'єктів і поширення географічних явищ	7	2	2			3
Тема 15. Теорії економіко-географічного розвитку. Політико-географічні концепції	7	2	2			3
Модульна контрольна робота	2	2	-			-
Разом за модуль	60	18	12			30
Разом за семестр	120	36	24	-	-	60

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин: 120					
	Форма навчання: <i>заочна</i>					

	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
5-й семестр						
Змістовий модуль 1. Історія географії. Теоретичні та методологічні засади географії						
Тема 1. Предметна сфера та зміст географії.	8	1	1			7
Тема 2. Зміст, структура і завдання курсу. Періодизація історії географії	8					7
Тема 3. Географія Давнього Світу	8	1	1			7
Тема 4. Географія Середньовіччя. Великі географічні відкриття та їхні наслідки	8					7
Тема 5. Розвиток географічної науки у Новий час та у другій половині XIX - на початку XX ст.	9	1	1			7
Тема 6. Становлення сучасної географічної науки у XX - на початку XXI ст.	8	1				7
Тема 7. Географічні дослідження території України. Історія української географічної науки. Теоретичні ідеї українських географів.	9	1	1			7
Модульна контрольна робота	2					2
Разом за модуль	60	5	4			51
Змістовий модуль 2. Теоретичні та методологічні засади географії. Гіпотези, теорії та концепції географії						
Тема 8. Теоретичний рівень наукового географічного знання	3	1	1			1
Тема 9. Закони і закономірності як теоретичне ядро географічної науки	8					8
Тема 10. Географічний простір і час. Мова географії	10	1	1			8
Тема 11. Становлення методології географічної науки						
Тема 12. Методологічні підходи сучасної географічної науки	9	1				8
Тема 13. Природно-географічні й еколого-географічні концепції	9	1				8
Тема 14. Моделі розміщення географічних об'єктів і поширення географічних явищ	11	1	2			8
Тема 15. Теорії економіко-географічного розвитку. Політико-географічні концепції	8					8
Модульна контрольна робота	2	-	-			2
Разом за модуль	60	5	4			51
Разом за семестр	120	10	8	-	-	102

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Географічні дослідження Євразії та полярних широт	2	2
2	Відкриття та дослідження Америки	3	
3	Географічні дослідження Африки, Австралії та Антарктиди	3	

4	Історія досліджень Світового океану. Головні напрямки географічних досліджень у другій половині XX - на початку XXI ст.	3	2
5	Погляди українських та зарубіжних вчених на предметну сферу географії	3	2
6	Теоретичні засади географічної науки	2	2
7	Теоретичні та методологічні ідеї у працях класиків географії	3	
8	Ідеї російської геополітичної школи.	2	
9	Сучасні політико-географічні концепції	3	
	Разом	24	8

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Погляди українських та зарубіжних вчених на предметну сферу географії	1	3
2	Географія Давнього Світу	1	3
3	Географія Середньовіччя	1	3
4	Географічні дослідження Євразії та полярних широт	1	3
5	Відкриття та дослідження Америки	1	3
6	Географічні дослідження Африки, Австралії та Антарктиди	1	3
7	Історія досліджень Світового океану.	1	3
8	Головні напрямки географічних досліджень у другій половині XX - на початку XXI ст.	1	3
9	Історія географічного картографування. Еволюція картографічних творів	2	3
10	Видатні вчені у географічній науці	2	3
11	Географічні дослідження території України.	2	3
12	Історія української географічної науки	2	3
13	Синергетичний підхід та перспективи його застосування у географії	2	3
14	Міждисциплінарний підхід у географії	2	3
15	Систематизація і класифікація у географії	2	3
16	Використання загальнологічних та загальнонаукових методів у географічних дослідженнях	2	3
17	Методи польових географічних досліджень	2	3
18	Порівняльно-географічний метод	2	3
19	Історико-географічний метод	2	3
20	Дистанційні методи географічних досліджень	2	3
21	Методи суспільно-географічних досліджень	2	3
22	Математичні методи в географії	2	3
23	Картографічний метод в географії	2	3
24	Особливості картографічного зображення	2	3
25		2	3
26	Моделювання в географії	2	3
27	Географічне прогнозування	2	3
28	Концепція енерговиробничих циклів	2	3
29	Цикли розвитку світового господарства (за М. Кондратьєвим)	2	3
30	Ідеї російської геополітичної школи	2	3
31	Сучасні політико-географічні концепції	2	3

32	Теоретичні та методологічні ідеї у працях класиків географії	2	3
33	Українська природничо-географічна школа та її теоретичні ідеї	2	3
34	Українська суспільно-географічна школа та її теоретичні ідеї	2	3
	Разом	60	102

6.5. Індивідуальні завдання (у разі потреби)

Потреби немає

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА (у разі потреби)

Методичне забезпечення вивчення дисципліни включає підручники, посібники, методичні матеріали, основна та додаткова література, карти, атласи, фахові наукові видання чи окремі статті. Відеоматеріали, науково-популярні фільми.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література :

1. Влах М. Р. Теорія і методологія географічної науки : навч. посібн. для самостійної роботи студентів / М. Р. Влах, Л. І. Котик. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2017. — 120 с.
2. Немець К. А., Немець Л. М. Теорія і методологія географічної науки: методи просторового аналізу / Навчально-методичний посібник // К. А. Немець, Л. М. Немець. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 172 с.
3. Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С., Пилипенко І.О., Яворська В.В. Методологічні засади географії: підручник. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 366 с.

Допоміжна література:

4. Географічна енциклопедія України: в 3-х томах / Редколегія: О. М. Маринич (відпов. ред.) та ін. — К.: «Українська радянська енциклопедія» імені М. П. Бажана, 1989-1993.
5. Географічна енциклопедія України: в 3-х томах / Редколегія: О. М. Маринич (відпов. ред.) та ін. — К.: «Українська радянська енциклопедія» імені М. П. Бажана, 1989-1993.
6. Дністрянський М. С. Геополітика: Навчальний посібник / М. С. Дністрянський. — Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. — 436 с.
7. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії: Підручник для студентів географічних спеціальностей вищих навчальних закладів / О. Г. Топчієв. — Одеса: Астропринт, 2009. — 544 с.
8. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики / О. Г. Топчієв. — Одеса: Астропринт, 2005. — 632 с.
9. Шаблій О. І. Математичні методи в економічній географії: Навчальний посібник для студентів географічних факультетів / О. І. Шаблій. — Львів: Вища школа, 1984. — 136 с.
10. Шаблій О. І. Основи загальної суспільної географії: Підручник / О. І. Шаблій — Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. — 444 с.

15. Інформаційні ресурси

1. http://uk.wikipedia.org/wiki/Головна_сторінка
2. <http://biblioteka.uz.ua/>
3. <http://igo.3dn.ru/>
4. <http://www.twirpx.com/>

5. <http://geografica.net.ua/>
6. <http://geoknigi.com/index.php>
7. <http://civilizacija.ru/>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)